

אייסוף ISEF

THE ISEF FOUNDATION

הקרן הבינלאומית לחינוך

גליון מס' 5

מאי 2007 / סיוון תשס"ז

ת.ד. 20201, רח' קרליבך 10 ת"א 61202 טל. 03-5624448 פקס 03-5625558 E-mail: info@isef.co.il
Karlilbach st. Tel – Aviv 61202 Tel. 03-5624448 Fax. 03-562555810 P.o.Box 20201 fax. 03-5625558

אייסוף ISEF
THE ISEF FOUNDATION
הקרן הבינלאומית לחינוך

מדינת ישראל
שרת החינוך

ברכת השרה פרופ' יולי תמיר

אני שמחה לציין איתכם 30 שנה לפעילות המבורכת של קרן איסוף. במשך שלושת העשורים האחרונים אלפי בוגרי הקרן רכשו השכלה גבוהה והשתלבו בעמדות מפתח בחברה הישראלית, הבוגרים של קרן איסוף יוצאים לדרכם עם מטען ערכי נוסף על כישוריהם האקדמיים והם הופכים לסוכני שינוי חברתיים.

מדינת ישראל התברכה בהון האנושי, עלינו מוטלת האחריות להבטיח את טיפוחו למען שבשגג ורווחת החברה הישראלית. מערכת החינוך ראויה היא כזו שמעניקה הזדמנות שווה לכל ילד וילדה למיצוי מלוא הפוטנציאל הגלום בהם. קרן איסוף היא שותפת אמת למטרה זו, ובפעילותה המבורכת ורבת שנים היא מצליחה להפוך את חזון השוויון למציאות של מאות בוגרים בכל שנה.

מאחורי החזון של קרן איסוף עומדת הגבי נינה ווינר אישה שחלמה והגשימה בכחישות ובמסירות מעוררת השראה.

אני מאחלת לכל אחד ואחת מכם- הצלחה בהמשך דרככם האישית, ולחברה הישראלית אני מאחלת שנמשיך להתברך באזרחים כמוכם שמהווים מנהיגות חברתית מודעת ופעילה.

ברכה,

יולי תמיר

- 3 ברכות
- שרת החינוך פרופ' יולי תמיר
- 4 דבר הנשיאה
- הגברת נינה ווינר
- ברכת יו"ר הוועד המנהל
- 5 ד"ר עמי מויאל
- 5 דבר מנכ"ל איסוף ישראל
- מר ציון רגב
- 30 שנות מצוינות
- 6 אשר ווטורי
- ברכת נציגת הבוגרים
- 8 גבי לנדה בן שושן
- דבר מדור בוגרים
- 8 ד"ר ליאורה שיפטן
- ראיון עם ד"ר אשר בשירי
- 9 שי סרוגו
- ראיון עם ד"ר דוד לוי פאור
- 10 שי סרוגו
- ראיון עם הארכיטקט אורי שטרית
- 12 שולמית ולדמן
- ראיון עם ד"ר ניסים מזרחי
- 14 שולמית ולדמן
- מאקאמה וסונטה
- 15 יצחק חפוטה (חופי)
- איסוף על ציר הזמן
- ליאור ביבי 4-15

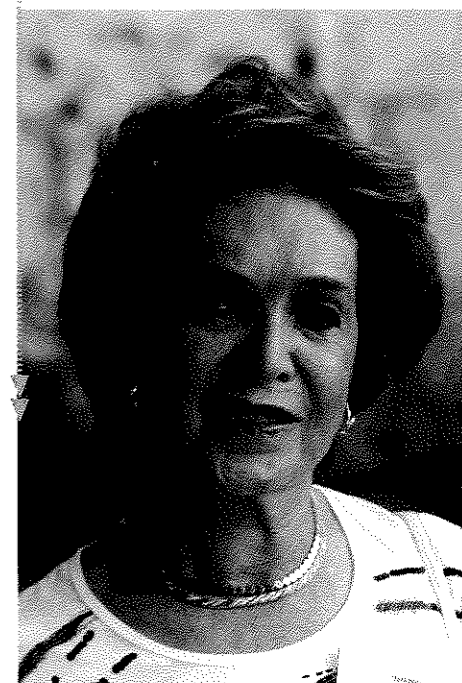
כותבים: ליאור ביבי, שולמית ולדמן, אשר ווטורי, יוסי בן נעים

רכז ומפיק: ד"ר גולן פזידה

עיצוב והבאה לדפוס: קרן אושרת okdesign

גליון מס' 5
מאי 2007 / סיוון תשס"ז

גב' נינה וינר נשיאת קרן אייסף

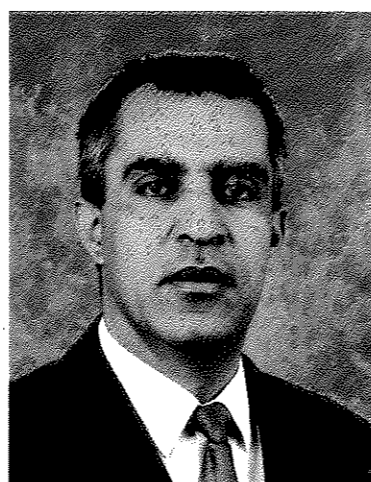

סטודנטים יקרים,
אני חייבת לומר שבמשך השנים הללו, עם כל ההצלחות שהיו לנו בדרך, לא היינו אלה שיצרו אותן. אנחנו בסך הכול גילינו אותם אחריו המון שנים שהם היו קבורים שם מתחת לחול כמו יהלומים, אלא שעד שאנחנו באנו והוצאנו אותם לאור, אף אחד לא שם לב אליהם. היהלומים שגילינו הם יהלומים שהיו בוערים מתחת לפני השטח. היהלומים שלנו הם ציבור הסטודנטים שלנו.
כמוכן שכמו כל יהלום, גם את אלה שמצאנו היה צריך לנקות, ללטש, להבריק עד שיוכלו להיות נוצצים כמו שצריך. את זה עשינו ועדיין אנחנו עושים באמצעות העזרה שאנחנו נותנים ותוכניות ההכשרה. ההישג המרכזי שלנו הוא בכך שהוכחנו לעצמנו, לסטודנטים, למקומות מהם הם באו ובעצם לכולם שהם כאלה יהלומים. אחרי שאף אחד לא האמין בהם קודם.
מי שמרוויח מכך ממה שאנו עושים, בנוסף לסטודנטים, הן הקהילות עצמן, שיש להן מודל לחיקוי ומוטיבציה להצליח ומצד שני החברה הישראלית כולה, המשתבחת בחברים טובים ואיכותיים.

אני מבקשת לנצל הזדמנות חגיגית זו ולהודות לכולכם - לתורמים, לוועד המנהל, למנהלים ולעובדים בניו יורק ובישראל, לבוגרים הנפלאים שלנו ובעיקר לכם, לסטודנטים.

בהצלחה באשר תלכו,
נינה וינר - נשיאת קרן אייסף

עמי מויאל יו"ר הוועד המנהל

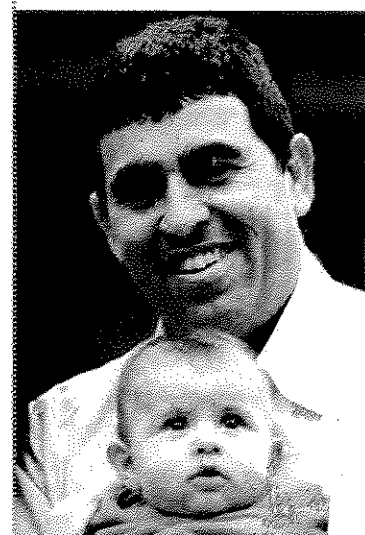

קרן אייסף מעניקה מזה שלושים שנה מלגות לסטודנטים ומסייעת בידיהם לרכוש השכלה גבוהה. ייחודה של הקרן הוא בבניית סל תמיכה מלא לסטודנטים עד לסיום לימודיהם האקדמיים שיכולים להמשיך עד ללימודי פוסט-דוקטורט בחו"ל. במהלך לימודיהם, הסטודנטים של הקרן משולבים בפעילות חברתית חינוכית בפרויקטים שונים של הקרן בכל רחבי הארץ. הקרן שמה לה כמטרה את צמצום הפערים החברתיים באמצעות סיוע לצעירים וצעירות בעלי פוטנציאל ללימודים אקדמיים החסרים את האמצעים למימון ההשכלה הגבוהה. אנו גאים בכוגרי הקרן שמימשו של הפוטנציאל הטמון בהם, רכשו השכלה גבוהה שתרמה לקידום האישי, הגיעו לעמדות בכירות בתחומים שונים של החיים בארץ ותורמים לחברה בישראל. אנו צופים קדימה להמשך קידום החזון של הקרן לצמצום הפערים בישראל.

בברכה,
ד"ר עמי מויאל

הלוגו של קרן אייסף מורכב מלפיד ושופר, כאשר בוחנים את מקומה של הקרן לאחר 30 שנות פעילות בישראל אפשר לחזור למרכיבי הלוגו ולראות עד כמה הם מבטאים את מה שהקרן עשתה ועושה ואולי את מה שעוד צריך לעשות. כמו הלפיד קרן אייסף צועדת בראש המחנה המשלב דאגה לסטודנטים הזקוקים לתמיכה כלכלית יחד עם העצמתם האישית והפעלתם בקהילה. כמו הלפיד מנסה הקרן להפיץ חמימות בקרב הבאים איתה במגע - סטודנטים, תלמידים ושותפים. כמו הלפיד מנסה הקרן להאיר מקומות חשוכים ולהוציא לאור פוטנציאל חבוי. למרבה הצער, החושך במקומות מהם באנו עדיין גדול והאור שלנו הוא די קטן. כמו השופר רואה הקרן עצמה יהודית, ובעיקר ציונית ללא הצטדקות. כמו השופר המנסה לפתוח שערי שמים מנסה הקרן לפתוח שערים אחרים הרבה יותר גשמיים אך לא פחות קשים לפתיחה. שלא כמו השופר קולה של קרן אייסף שקט וצנוע, אולי צנוע מדי. מה היינו מאחלים לעצמנו לשנים הבאות? מחד, היינו רוצים לסייע ליותר סטודנטים ובהיקפים גדולים יותר, לראות את הסטודנטים מגיעים לפעילות עם חיוך ותחושה שעוברים תהליך משמעותי המחזק אותם. היינו רוצים לשמוע את קולם של בוגרי הקרן לא רק בהצלחתם האישית והמקצועית, אלא גם כבעלי אמירה חברתית ובעמדות שינוי והשפעה. מאידך, הייתי שמח אילו המצב בישראל היה כזה שפחות וכחות צעירים וצעירות היו תלויים בקרן אייסף על מנת לממש את מה שאלוהים נתן. אני מקווה שהלפיד ימשיך לבעור, להאיר ולחמם והשופר לפתוח שערים.

ציון רגב
מנכ"ל קרן אייסף

ציון רגב מנכ"ל קרן אייסף

שנת הווסדות הקרן.

מתחילים בפרויקטים חברתיים חינוכיים לתלמידים מתקשים בשיתוף אובי בר אילן.

פרויקט הבתים הפתוחים בשיתוף אוניברסיטת בן גוריון-סטודנטים מבלים ומלמדים תלמידים בארבע שכונות מוחלשות בעיר באר שבע.

משנה זו החל פרויקט עוזרים מרלמנטרים בכנסת: נכנסו לשנתו העשירי. העוזרים הפרלמנטרים של קרן אייסף מהווים ביחס לחברי הכנסת, תזכורת של קבע בדבר מחויבותם לשרת את הציבור ולפעול למען רווחת כל האזרחים בצורה שווה.

פרויקט קשר: אובי ת"א: פרויקט הכנה לבחינה הפסיכומטרית הארצית, בקרב תלמידי שמיניות ובוגרי בית הספר.

תולדות אייסף

1976

1980

1980

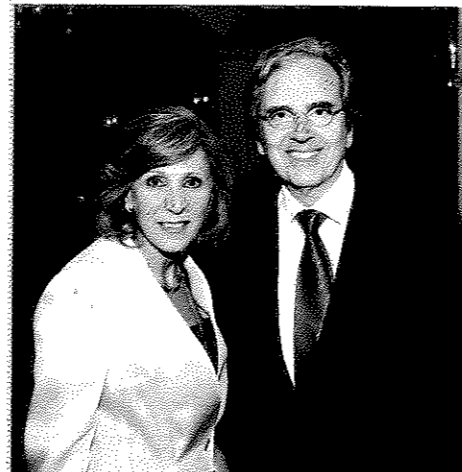
1986

ייחודות אייסף עד 1986: בר אילן, חיפה, עברית, בן גוריון, ת"א, טכניון
1986/87 - התנוססה יחידה באוי"ב

1992

אשר ווטורי, דוקטורנט בתכנון אורבני. אוניברסיטת בן-גוריון שבנגב.
חבר בקרן אייסף.

30 שנות מצויינות
אשר ווטורי

דארל וקארלוס בנעים

נורמן בלמונט

סטודנטים של קרן אייסף הלומדים בחו"ל לתואר דוקטורט ופוסט דוקטורט. בחודש פברואר התקיימה "שבת עיון" בניו יורק אליה הגיעו הסטודנטים מכל רחבי ארה"ב ואירופה. הנושא המרכזי היה היחס לישראל בקמפוסים בחו"ל וכיצד יכולים הסטודנטים לפעול למען ישראל ותדמיתה. פעילות אייסף בישראל, בשילוב פעילות הקרן בניו יורק, משקפת את המאמץ הרב והחשיבות הגדולה שאנו מיחסים להשקעה בסטודנטים שלנו, הן כאינדיבידואלים החותרים למצויינות אישית והן כחלק מקבוצה אשר אמורה להיות חוד החנית ואליטה משרתת לטובת קבוצות מוחלשות ומגזרים, אשר סובלים מפער חברתי וכלכלי. על פעילות זו, נשיאת הקרן, הועד המנהל בניו יורק ובישראל, מנכ"ל הקרן וכל עובדיו, ראויים לתודה עמוקה.

הארץ, בהם רשויות מקומיות ומפעלי הייטק כמו אינטל ומייקרוסופט. מכאן שחלק לא קטן מן הפרויקטים המעשיים של אייסף בקהילה נתמך או מתבצע במשותף עם ארגונים אלה. חלק חשוב נוסף בפעילות הקרן, הם יידי ותומכי הקרן בחו"ל, בעיקר בארצות הברית. מסתבר כי הרעיון לסייע לחברה בישראל באמצעות תוכנית המבוססת על מתן הזדמנות שווה בחינוך, קסם ועודנו קוסם לקבוצות יהודים ולא יהודים. נשיאת הקרן הגבי נינה ווינר, יו"ר הוועד המנהל האמריקאי של קרן אייסף נורמן בלמונט ויו"ר הוועדה לתכנון אסטרטגי קרלוס בנאים מקיימים קשר ישיר ורציף עם הוועד המנהל בישראל על מנת להתאים את גיוס המשאבים לצרכים בישראל. חשוב לציין כי כל חברי הוועד המנהל בניו יורק לא רק שפועלים בהתנדבות אלא תורמים מכספם סכומים לא מבוטלים מידי שנה. בימים אילו מגיע לסימום תהליך תכנון וחשיבה לשנים הבאות, תהליך שהתקיים במשותף משני צידי האוקיינוס בסופו הוגדרו יעדים בסוגיות כמו פרופיל הסטודנטים והמוסדות בהן תפעל קרן אייסף, סוגי הפרויקטים ושיתופי הפעולה, תחומים חדשים בהם רוצה הקרן לפעול ועוד. ועדה חשובה נוספת הפועלת בניו יורק הינה הוועדה לטיפול בסטודנטים בראשות ד"ר דארל בנאים, ועדה עוסקת בעיקר בטיפול וליווי

על הקרן ומה שמייחד אותה, מתוך שיחה עם נינה ואחרים בסניף ניו יורק. הקרן הבינלאומית לחינוך, או בשמה המוכר יותר "קרן אייסף" (ISEF - International Sephardic Education Foundation) היא תולדה של קבוצת יהודים טובים החיים בארה"ב, ובראשם איש העסקים, יידיד ישראל, אדמונד ספרא ז"ל, רעייתו הגברת לילי ספרא והגברת נינה ווינר, המשמשת כנשיאת הקרן מאז היווסדה. הקרן באה לעולם בתקופה לא קלה למדינת ישראל, פערים חברתיים, קיטוב פוליטי וחברתי חריפים שהתבטאו באופן בוטה במערכת הבחירות של שנת 1977. מצד שני המהפך הפוליטי ההיסטורי ועליית הליכוד לשלטון שיצר מעין ציפייה של שעת כושר לטיפול בכעיות המטרדות של "ישראל השנייה" - תושבי עירות הפיתוח, שכונות המצוקה. הבעיות, כפי שציינו, היו רבות: עוני, מצוקה, אבל נדמה היה שהבעיה המרכזית הייתה תחושת הקיפוח העמוקה של קבוצות רחבות בציבור הישראלי. לתוך הנישה הזאת צמחה קרן אייסף. ההתמקדות הייתה בחינוך, כפי שמסבירה אניטה שכני ממרכז אייסף בניו יורק: "חשבנו שהדרך הטובה ביותר לתקן את המצב היא דרך החינוך ופתיחת הזדמנויות לכל אותם צעירים וצעירות בשכונות ובעירות הפיתוח בכדי שיוכלו להגיע לאוניברסיטה ולהגשים את חלומם". במשך השנים התפתחה מערכת יחסים

חמה בין הסטודנטים לקרן והתמיכה הכספית הפכה להיות מעין תמיכה חברתית ורגשית. אניטה שכני מוסיפה ואומרת: "מה שייחד אותנו כל השנים מקרנות אחרות המעניקות מלגות היא העובדה שאצלנו הסטודנטים תמיד אומרים שהם חשים כמו במשפחה". אחד מהמרכיבים החשובים במהלך הפעילות של הסטודנטים, הוא ה-"מודלינג", קרי יצירת מודלים לחיקוי. ברגע שצעיר או קבוצת צעירים מן הקהילה מצליחה באמצעות קרן אייסף לפרוץ את דרכה החוצה, לרכוש השכלה אקדמית ולהתקדם בחיים החברתיים והמקצועיים, הם מהווים מודל לחיקוי והוכחה שניתן לצאת מן העוני והמצוקה. לא פלא, אומרים באייסף ניו יורק, שמרבית הסטודנטים אצלנו הם ילדים ראשונים במשפחתם ובכך יוצרים מודל לחיקוי ותמריץ לשאר האחים והאחיות שלהם. במשך השנים קלטו במוסדות ההשכלה הגבוהה את החשיבות והתועלת של תוכנית זו מבחינה חברתית, תדמיתית ובודאי אקדמית. לכן נבנתה מערכת של שיתוף פעולה ברמות שונות עם דיקני הסטודנטים וראשי האוניברסיטאות. כך למשך, ב-1988 נחתם הסכם עם המועצה להשכלה גבוהה על שיתוף פעולה של האוניברסיטאות עם קרן אייסף במסגרת תוכנית פר"ח. לצד אלה, התמקדה הקרן בשנים האחרונות בבניית שיתופי פעולה עם ארגונים ציבוריים ועסקיים בכל רחבי

פרוייקט "מהפיכת המחשבים" באור עקיבא. בשיתוף עם משרד החינוך ואוניברסיטת בר אילן אייסף עזרה להפוך את בית הספר "במעלה" לבית ספר מקוון לרווחת התלמידים.

פרוייקט בית דני, במתנ"ס בית דני בשכונת התקווה, המפעיל מרכז למידה בשיתוף סטודנטים מאוניברסיטת תל אביב והאוניברסיטה הפתוחה. הפרוייקט נכנס לשנתו ה-23.

פרוייקט שבא: סטודנטים חברי הקרן במסגרת אישית וקבוצתית ילדים עולי אתיופיה המתגוררים במרכזי הקליטה.

פרוייקט בוגרים: פרויקט אשר מטרתו היא להעניק הזדמנות שנייה להשכלת מבוגרים אשר מסיבות שונות לא הצליחו להשלים את השכלתם התיכונית.

פרוייקט גולדברג: במסגרת חונכות אישית מסייעים סטודנטים לתארים מתקדמים, חברי הקרן בשיתוף היחידה למעורבות חברתית, לסטודנטים אשר לא עמדו בקריטריונים האקדמיים.

ברכת נציגת הבוגרים

הגבי לנדה בן שושן

בוגרת הקרן, האוניברסיטה העברית
סגנית המנהל הכללי, בנק דיסקונט

ההשקעה בחינוך, בצמצום פערים חברתיים ובמתן נגישות להשכלה גבוהה לכלל אזרחי המדינה מהווים את חוסנה האמיתי של מדינת ישראל - כך היה וכך תמיד יהיה. בימים אלה, מטרה זו הינה חשובה מתמיד, שכן בעולם ההולך ונעשה מורכב ותחרותי מיום ליום - הצורך בהשכלה הגבוהה רק ילך ויגבר. משך שנים שמה לה קרן אייסף כנר לרגליה לאפשר שיוון הדמנויות וצמצום פערים בישראל, באמצעות ההשכלה הגבוהה, תוך פיתוח מנהיגות חברתית. פועלה של קרן אייסף הוא רחב, הרבה מעבר לסיוע הכספי. הקרן איננה מזניחה את הפן האקדמי, הרגשי והחברתי ומספקת מענה לכל הקשיים בהם נתקלים הצעירים להם היא

מסייעת. מטרתיה של הקרן הינם ערך עליון ועל אף הקושי העצום הטמון בכך משיגה הקרן את מטרתיה ועל כך ישר כוח! הקרן סייעה לי, כמו גם לבוגרים אחרים, לממש את הפוטנציאל הגלום בנו, וכיום מספקת לנו דרך נהדרת לתרום בחזרה לחברה - על כך אני אסירת תודה. בתור בוגרת שבהנחה מהסיוע של הקרן, וכחברה בוועד המנהל של הקרן בעבר, אני מביטה מלאת גאווה וסיפוק בפועלה של הקרן למען אלפי בוגריה. אני גאה להיות חלק ממשפחת קרן אייסף, ובטוחה שביחד נמשיך ונגשים את חזון הקרן למען עתיד כולנו.

לנדה בן שושן

ראיון עם ד"ר אשר בשירי

שי סרוגו

שיחה עם ד"ר בשירי אשר, רופא מומחה לגניקולוגיה במרכז הרפואי האוניברסיטאי-סורוקה, ומרצה בביה"ס לרפואה באוניברסיטת בן גוריון. בוגר קרן אייסף וחבר הנהלת הקרן. כרטיס ביקור משפחתי של ד"ר בשירי: הורי נולדו בתוניס, היגרו לישראל בסוף שנות החמישים. אני נולדתי בבאר שבע למשפחה בת שבעה ילדים. מסלול התפתחות רגיל שכלל לימודי תיכון, ושירות צבאי בחיל מודיעין. **בשנים האחרונות מערכת החינוך הפכה לשק החבטות של הציבור בישראל. בין השאר נטען שרמתם המקצועית של המורים ירודה. מה הייתה איכות ביה"ס התיכון שבו למדת? אני דווקא זוכר לטובה את מערכת החינוך שבבאר שבע. למדתי בביה"ס תיכון מקיף שבו מצד המורים הייתה נכונות ורצון אמיתי לסייע. רמת הלימודים לא הייתה שונה מהמקובל באיזורים אחרים בישראל. למדתי כמובן בכיתה עיונית, במסלול לבגרות במגמת ביולוגיה ומתמטיקה. **האם הרקע האישי, כמו משפחה וסביבה השפיעו על הבחירה המקצועית?** הבחירה בלימודי רפואה היא כולה שלי. לא היה במשפחה המורחבת קרוב שעסק ברפואה. את השורשים לכיוון המקצועי אני מאתר כבר במהלך לימודי התיכון. בשנת 1977 התרחשה לידה ראשונה של ילד מבחנה, ואני התבקשתי לתת הרצאה על כך בכיתה הביולוגית, וגיליתי שתחום הרפואה בכלל והגניקולוגיה בפרט-**

פשוט קוסם לי. לאחר השירות הצבאי נרשמתי ללא היסוס לביה"ס לרפואה שבאוניברסיטת בן גוריון. ידעתי מלכתחילה מהו מסלול הלימודים אותו אבחר. כאמור לתחום הרפואה הגעתי מתוך החלטה אישית. ובכל זאת הבחירה שלי מנותקת מההווה ששררה בבית הורי ושעודדה מצוינות ולימודים אקדמיים. אמנם אבא בעצמו לא זכה למסלול לימודים מסודר, למעט לימודיו בחדר ועדיין הוא היה אוטודידאקט. הוא חינך להשכלה ולימוד. הוא כיבד את בחירתי וניסה להקל עד כמה שניתן בעזרה כספית, על מנת שאקדיש את מירב זמני ללימודים. בכל זאת התנדבתי לפר"ח כאחרים. צריך לזכור שהתנאים הכלכליים היו קשים. **מגוריך כיום בבאר שבע, עיר הולדתך, יש בזה משום אמירה כלשהיא?** זה נובע מאהבת המקום. אני קשור לעיר הזאת, יש לי ממנה זכרונות טובים ואני לא רוצה להפרד מהאיזור. **אתה עובד כיום באיזור הדרום, שבמדדים סוציו אקונומיים שונים מצוי מרחק ניכר מהמרכז. האם אתה נתקל במצוקה ובעוני במסגרת תפקידך כרופא?** מאוד! לביה"ס סורוקה שבו אני עובד מגיעים אנשים מכל קצוות האוכלוסיה. לדוגמא, האוכלוסיה הבדווית שמהווה כחמישים אחוז מהחולים, אי אפשר שלא להיות נוכח במצוקות שלהם. גם בקרב הציבור היהודי יש סקאלה מאוד רחבה של מצוקות ופערים. זה מתבטא במיוחד בבדיקות ספציפיות כמו בהריון ובדיקות הכרחיות שסל הבריאות אינו

שי סרוגו דוקטורנט בחוג להיסטוריה. אוניברסיטת חיפה וחבר בקרן אייסף.

סטודנט יקר,

היום, בעודך לומד ומנסה להצליח ככל האפשר. ברצוני להציג בפניך את השלב הבא... כשיסתיימו הלימודים (וזה יקרה הרבה יותר מהר ממה שנדמה) קרן אייסף ממשיכה ללוות אותך ולתמוך בך. עם סיום התואר אתה הופך לחבר בארגון הבוגרים והידידים של הקרן. בוגרי אייסף חשובים מאוד לקרן. לבוגרים יש את הכוח והמוטיבציה להמשיך ולצמצם את המאבק בפערים החברתיים ולהמשיך להפיץ את המצוינות במקומות שבהם היא קשה להשגה. ארגון הבוגרים והידידים מהווה קהילה תומכת בבוגרים ובסטודנטים ומהווה המשך ישיר

בהצלחה, ד"ר ליאורה שיפטן
מנהלת ארגון בוגרים וידידים

דבר מדור הבוגרים

ד"ר ליאורה שיפטן

1997/8 - התומפני יחידות במכללת למנופטים - רמת גן והמרכז הכינתחומי בהרצליה

ואילך - פרויקט גשר לאוניברסיטה - עידוד תלמידי תיכון מהשכונות ומעירות הפיתוח להשגת תעודת בגרות אפקטיבית תוך מימוש הפוטנציאל הלימודי הטמון בהם. הפרויקט פועל השנה ב- טירת הכרמל, באר שבע, קרית אונו ועוד. הפרויקט מופעל במקומות השונים בשיתוף פעולה עם מספר גורמים כמו- קרן סקט"א רש"י, תוכנית אקדמיה ועוד.

1988/89 - התומפני יחידה במכללת אקדמית תל אביב-יפו

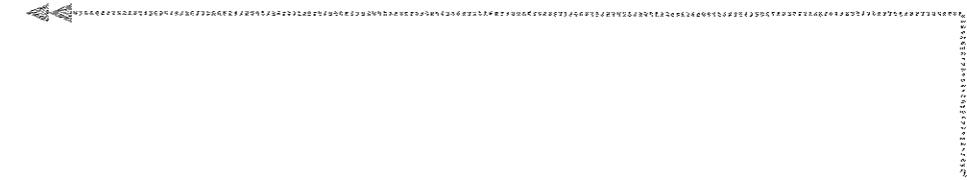
פרויקט אייסף אינטל- פרויקט בשיתוף עם קבוצת אינטל, שהפעיל עד היום כ 7000 ילדים ומפתח תקווה, קרית גת ועיר הכרמל. התלמידים זוכים לשעורים בתחומי מדע שונים כמו פיזיקה, חשמל, אנרגיה, מתמטיקה ועוד.

משחקי הים התיכון לסטודנטים ספורטאים: בפעם הראשונה, כמה מאות תלמידי תיכון מכל רחבי העולם נפגשו בישראל על מנת ליטול חלק ב"משחקי הים התיכון".

ראיון עם ד"ר דוד לוי פאור

שי סרוגו

שיחה עם ד"ר דוד לוי פאור, מרצה בכיר בביה"ס למדע המדינה באוניברסיטת חיפה, בוגר קרן אייסף בעברו וכיום חבר בהנהלתה. כיצד ה"רומן" שלך עם הקרן התחיל? במה הפעילות בקרן ומאפייניה, אם בכלל, הייתה שונה מהקרן אותה אתה מכיר היום מהעשייה שלך כחבר בוועד המנהל של הקרן? מכיון שעשיתי את התואר הראשון באוניברסיטה הפתוחה, מכיון ששכר הלימודים לחיילים שם באותה תקופה היה מאוד נמוך ומכיון שהקרן לא פעלה באוניברסיטה הפתוחה ההיכרות שלי עם הקרן החלה רק עם לימודי לתואר השני באוניברסיטת חיפה. השתלבתי בפעילות הקרן במהירות ותוך פחות משנה הפחתי לרכז הקרן באוניברסיטה. באותה תקופה לרכז קראו "מקשר" והאווירה בקרן הייתה פחות ממוסדת ויותר דומה לתנועת נוער. מרבית המרכיבים התפיסתיים של הקרן נבנו באותה תקופה (תחילת שנות השמונים) ובכללם הפעילות החברתית והעיונית כחלק מחובות הסטודנט. האווירה והפעילות היו אז דינאמיים מאוד והפעילות שלנו בסביבת פעולה במקלט לנשים מוכות הראשון במדינה, תמיכה במכינה לסטודנטים אתיופיים, גשר לתלמידי תיכון, והכנה לבחינות הפסיכומטריות. המשכתי את פעולתי כמקשר הקרן באוניברסיטה עד לתחילת לימודי הדוקטורט שלי. השייכות לקרן והמעורבות בפעולות נמשכו על פני

ארבע שנים של לימודי דוקטורט ותמיכה של הקרן במשך שנתיים בלימודי הפוסט דוקטורט שלי. נדמה שאחת מהבעיות החשובות ביותר במערכת ההשכלה בישראל, היא סוגיית המשאבים הכספיים שעומדים לרשות המוסדות האקדמיים. מזה כחצי שנה ישנה וועדה מקצועית, שלשיטתה מאתרת הן את הדרוש תיקון ואף מתווה פתרונות ברורים. מדוע לפיכך שוררת איבה והתנגדות עזה לוועדת שוחט? מדינת ישראל מקצה משאבים רבים להשכלה הגבוהה דרך תקציב הממשלה ומנגנון ות"ת. המשאבים הללו באים על חשבון נושאים אחרים מחינוך בגלל הרך עד סיוע לקשישים. הייתי שמח מאוד אם תקציב ההשכלה הגבוהה היה גדל על חשבון קידום היעילות ופעולות התנחלות ופיצויים למתנחלים. לצערי הברירה במצב הפוליטי הנוכחי היא בין הגדלת תקציב ההשכלה הגבוהה על חשבון הסטודנטים ובין הגדלתו על חשבון נושאים בוערים אחרים. ועדת שוחט ביקשה, ככל הנראה, להעביר חלק מהעלות לסטודנטים. לדעתי הגדלת שכר הלימוד היא בלתי נמנעת, אם כי היא צריכה להיעשות בהדרגה ודרך מתן הלוואות. עמדתי נובעת ראשית, מאינטרס ברור של מי שהוא חלק ממערכת ההשכלה הגבוהה. לא ניתן לקיים מערכת השכלה גבוהה מעולה ובתנאי רווחה רק באמצעות תקציב המדינה או תרומות. שנית, שכר לימוד

אחיד לכל הסטודנטים בלי קשר לרקע שלהם, להישגים שלהם בלימודים ולפוטנציאל ההשתכרות העתידי פוגע בסטודנטים בעלי רקע כלכלי חלש, בסטודנטים המצטיינים ובאלו שמשתמשים בהשכלה הגבוהה לשם קידום ההשתכרות העתידית שלהם. שלישיית, שכר לימוד גבוה יותר יקדם תחרות בין מוסדות ההשכלה הגבוהה ויעצים את היכולת של הסטודנטים לדרוש תנאי לימודי משופרים. לראשונה מציעה הוועדה, על הקמת מערך תמיכות ממוסד בין אם בהלוואות ובין אם בצורת מלגות למען סטודנטים נזקקים. האם תוכנית זו לא תגדיל את מספר הלומדים ובתוך כך אף תביא לפתיחת שערי ההשכלה הגבוהה לקהלים רחבים יותר? הנושא של הלוואות צריך להיבדק בצורה טובה יותר כך שיתרום להגדלת מספר הלומדים. הצלחתן תלויה בשיעור הריבית, בזמן החוזר, בביטחונות הנדרשים ובגודל ההלוואה. יש לקחת בחשבון שההלוואה הזאת מטילה עומס נוסף על משפחות ויחידים הנושאים במשכנתא לדירור ואולי גם לרכב. בכל מקרה כדי שההלוואות יישמשו את ייעודם צריך להתרחש שינוי תרבותי ביחס להלוואות. אני חושש שסטודנטים יוותרו על לימודים - לפחות בשנים הראשונות - בגלל החשש מהלוואות. בכל מקרה הייתי רוצה לראות מצב שבו החוזר ההלוואה אינו עולה על 100 עד 200 שקלים לתודש למי

המשך: ראיון עם ד"ר דוד לוי פאור

שי סרוגו

שמשתכר מתחת לשכר הממוצע במשק. מי שישתכר מתחת לשכר המינימום צריך להיות פטור מהחזר. השנה אייסף מציינת שלושים שנים של פעילות מפוארת. התוכל להגדיר את השינויים שחלו בתחומי הפעילות והסיוע של הקרן לאורך השנים? אני חושב שאיסיף השכילה לשמור ולשכלל במשך השנים את הנוסחה המקורית של קרן מלגות הממנפת אותם למעורבות חברתית ולגיבוש קבוצתי. הקרן גדלה במשך השנים, שיכללה את האופן שבו היא מגייסת כספים, יצרה קבוצה גדולה מאוד של בוגרים ופיתחה מערכת עניפה של פרויקטים. החובה שלנו, בוגרי איסיף, היא לשמור על הקיים ולפתח אותו. בשנים האחרונות הקרן קולטת לשורותיה וביתר שאת קהלים חדשים, כעולים חדשים מחבר העמים, מארצות אירופה ואף ערבים. האם שינוי זה מעיד על גישה חדשה של יציאה מהמסגרת העדתית-מזרחית לטובת התרחבות כללית? אני חושב שתמיד היו צרכים וקשיים בחברה הישראלית. העובדה ששורתנו פתוחות היום מלמדת שאנו מסוגלים לתת ולקבל היום יותר מאשר בעבר. ישנו שיפור עצום במעמד המזרחים היום לעומת שנות החמישים, השישים והשיבעים. זה לא מספיק. מאוד לא מספיק. אבל צריך לראות את שלושת רבעי הכוס המלאה.

מהן יעדיה של הקרן לשנים הקרובות? אני יכול להעיד רק על תפיסותי שלי. לטעמי הקרן צריכה לבסס את גיוס הכספים בארץ, לטפח פרויקטים חברתיים ייחודיים בעלי ערך מוסף גדול, להגדיל את ההשקעה בתארים מתקדמים ולהמשיך לשמור קשר עם הבוגרים. בעניין זה אנו ממשיכים קו שנינה וינר מובילה מזה שנים ושאותו קידם גם היו"ר הייצא של איסיף פרופ' דוד מנשרי והיו"ר הנוכחי ד"ר עמי מויאל.

ראיון עם הארכיטקט אורי שטרית שולמית ולדמן

שולמית ולדמן הינה דוקטורנטית בחוג לחינוך, במגמה לחינוך מיוחד אובי בר אילן וחברה בקרן אייסף.

אורי שטרית בוגר אייסף ומהנדס העיר ירושלים עד לאחרונה. בעל תארים באדריכלות ותכנון ערים מהטכניון ומאוניברסיטת הרווארד. בעל משרד אדריכלות פרטי. יו"ר המועצה להנדסה ואדריכלות של מדינת ישראל.

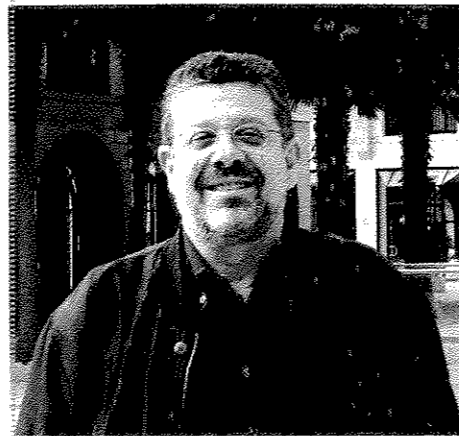
רקע: **אורי נולד במרוקו ועלה עם אמו ואביו ותשעת אחיו ואחיותיו, בשנת 1956, למושב העולים מושב דבורה שבחבל תעניך. בגיל צעיר נשלח לפנימיית 'בויאר', שהרי כבר אז אותר כישרונו בציור ואומנות. לאחר שירות צבאי בצנחנים, החל בלימודי תואר ראשון באדריכלות בטכניון, שם זכה להיות מצטיין דיקן במשך כל שנות לימודיו.**

"אני נפגשתי לראשונה עם קרן אייסף בשנת 1980, לפני 28 שנים. בזמנו עשיתי תואר M.A. באדריכלות באוניברסיטת הרווארד. פגשתי את נינה במפגש שהגעתיו אליו בניו יורק ומאז אני איתה בקשר בלתי נפסק. לאחר שסיימתי את התואר השני ועשיתי תקופת סטאז' שנמשכה כשנתיים וחצי, חזרתי לארץ והתחלתי לפעול בקרב הבוגרים של אייסף והייתי הנשיא של עמותת הבוגרים של אייסף בשנת 1984 למשך תקופה של שלוש-ארבע שנים.

לדעתי, חייב להיות מצב שאנשים שנהנו מהקרן ימצאו דרך להחזיר לקרן בכל מיני דרכים, לאו דווקא באמצעים כספיים, אלא באמצעות סיוע של רשת בוגרים שמסייעים לבוגרים צעירים. בתקופתי היו מספר פרויקטים לסטודנטים. במקביל פיתחנו גם תכנית שמטרתה הייתה לסייע לאוכלוסיות שהיו זקוקות לסייע בתחום הלימודים והאקדמיה באמצעות הבוגרים ובאמצעות אותם הסטודנטים שזכו לקבל סיוע בארץ. קרן אייסף היא אחת הקרנות היחידות שאני הכרתי בזמנו שסייעה לסטודנטים מבריקים ומוצלחים שלמדו בחוץ לארץ ולאחר מכן חזרו הביתה עם תארים מתקדמים באוניברסיטאות הטובות בעולם. זה כשלעצמו העלה, חיזק וביסס את התכנית של אייסף לבוגרים ולסטודנטים. אייסף מופיעה ברגע שאתה הכי דחוק והכי זקוק לתמיכה ולעזרה. אני בטח יכול להעיד על זה. הגעתי ללימודים בארה"ב בהתחלה לאו דווקא בתמיכה של אייסף, אבל בשלב מסוים המקורות הידלדלו והסתיימו ואני עמדתי בפני שוקת שבורה ואייסף הופיעה כמו איזה פיה טובה ונתנה לי את הפוש האחרון בכדי לגמור את הלימודים בהצלחה. אני חייב לקרן אייסף את היכולת והסיכוי שלי לסיים את הלימודים

באופן מוצלח מאד ולהשיג הישגים די מרשימים בכל קנה מידה. **מה עשית מאז לימודיך?** עד לפני שנה וארבעה חודשים הייתי מהנדס העיר ירושלים. כיום אני בפרקטיקה שלי, בעלים של משרד אדריכלות ואני עוסק בתכנון מבנים ארכיטקטוניים ברחבי העולם. **איך אתה מתייחס לחייך?**

אני שייך לקבוצת אנשים שבאופן בסיסי מאמינה שאתה צריך לקחת אחריות על עצמך ולהיות השחקן המרכזי בקביעת גורלך. כמוכן שזה עדיין לא משחרר את החברה מלייצר את התנאים שבהם אתה תוכל להתמודד ולפרוח, כמו ייצור של תשתיות חינוכיות טובות. אני לא שייך לתפיסות החברתיות שחושבות שהמדינה צריכה לדאוג לכל צרכיך מאי ועד ת'. אני חושב שאתה צריך לקחת אחריות ולהיות אדון לגורלך. אני לא מאלה שמטפח את האומללות ואת המסכנות שמובילים בסוף לאפס, לחוסר מוטיבציה ול"מגיע ליי". בסופו של דבר, אנחנו אחראים על עצמנו ואנחנו צריכים לייצר את הסביבה ואת התנאים ואת התשתית שבתוכה אנחנו יכולים לגרום לאנשים לפרוח, להצליח ולשפר את מצבם. אני חושב שאנשים מהסוג שלי, שהגיעו לאן שהגיעו, קודם כל בזכות המוטיבציה שלהם אבל גם בזכות העזרה

המשך: ראיון עם הארכיטקט אורי שטרית שולמית ולדמן

של קרן אייסף וגם במובן מסוים המדינה. אני מרגיש שהחוב שלי לחברה יימשך לאורך כל חיי. אי אפשר לומר אף פעם- "סיימתי את חובי. אני יכול ללכת לנוח". קרן אייסף הוא מפעל שבא לעולם ואני מקווה שיישאר עוד הרבה שנים בעולם בזכות נינה, אישיות ודמות מרכזית. כמו כן, קרן אייסף מייצרת זיקה יוצאת מן הכלל בין הצורך להתמקד בסיוע לאינדיבידואלים לבין התרומה של האינדיבידואלים לקבוצה ולחברה שבתוכה הם מתפקדים. דבר נוסף שנכון לקרן אייסף ואולי גם לקרנות אחרות, זהו נתיב סיוע שמאפשר לעיתים קרובות את ההזדמנות האחרונה להמשיך הלאה, להתקדם ולא להיתקע במצב מסוים. קרן אייסף משמשת קרן הצלה להרבה מאד מקרים. בהקשר הזה היא עושה את עבודתה נאמנה וממלאת תפקיד אזרחי, ציבורי וחברתי ממדרגה ראשונה.

ראיון עם ד"ר ניסים מזרחי שולמית ולדמן

ד"ר מזרחי מרצה בכיר באוניברסיטת תל-אביב במחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה:

החל מלימודי ה-B.A. הייתי חבר בקרן אייסף. למדתי פילוסופיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה. אחר כך, חזרתי שוב לקרן בזמן לימודי הדוקטורט שעשיתי באוניברסיטת מישיגן באן ארבור ובעת שהותי כעמית מחקר באוניברסיטת הרווארד. למרות שקיבלתי מלגת פולברייט ותמיכה מהאוניברסיטאות האמריקאיות התרומה של אייסף הייתה מאד חיונית ומשמעותית. כיום, אני מרצה בכיר לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל אביב וחבר בעמותת של הקרן. אני חושב שלקרן אייסף יש תרומה חשובה לכחות בשלושה משורים: 1. בהצבת עדה החינוך כזירה מרכזית לצמצום פערים. 2. ביצירת רשת חברתית משמעותית בקרב חברי אייסף. 3. העלאת המודעות, הרגישות והמחויבות החברתית בקרב חברי אייסף. בעיני יצירת הרשת החברתית מהווה תרומה מאד מרכזית וייחודית של הקרן. אני חוויתי את זה בעת שהותי בארה"ב כשפגשתי לראשונה סטודנטים לתארים מתקדמים בארה"ב שהגיעו מרקע דומה לשלי ועברו מסלול דומה. זה היה מאד מרגש ומאד מעצים. זה היה די נדיר בשנות התשעים שצעירים ממוצא מזרחי ממעמד הפועלים נמצאים במקום הזה. המפגשים היו טעונים באנרגיות עצומות ועוררו תובנות חברתיות ופוליטיות. אני חושב, שזה לא מקרי שניתן למצוא היום בכמה מהתנועות החברתיות המעניינות והמאתגרות ביותר בחברה בישראל אנשים שהגיעו מאייסוף או שהיה להם קשר לאייסוף. בוגרי הקרן כיום מייצגים קשת רחבה של השקפות עולם ביחס לחברה בישראל. אני חושב שזו נקודת זכות נוספת. הקרן יצרה פורום לאנשים מוכשרים, חושבים ועצמאיים ולכן לא מן הנמנע שישנם חילוקי דעות לגבי סוגיות מרכזיות בחברה בישראל וכפועל יוצא ישנן מחלוקות

בקרוב הבוגרים והחברים בקרן באשר לאופייה של הקרן וגבולותיה הפוליטיים. למשל ברור שהקרן התמודדה לפחות בתקופה שאני הייתי חבר בפערים האתניים או "בבעיה המזרחית". כמוכן שרוב חברי הקרן היו ממוצא מזרחי. היום אני מזהה לפחות שלוש גישות מובחנות בקרב בוגרי הקרן לעניין המזרחי. הגישה הראשונה מדגישה את הזיקה בין העניין המזרחי והעניין הערבי ורואה בדיכוי של שתי הקבוצות כחלק מהנחת יסוד אוריינטליסטית של התנועה הציונית והמדינה. גישה אחרת, מתחברת אל השורשים היהודיים של המזרחים ומדגישה את מקומם בארון הספרים היהודי (כחלק מניסיון להחיות ולשמר מסורות של הגות, שירה ופיוט למשל). הגישה השלישית, מתייחסת אל הבעיה המזרחית כסוגיה מעמדית גרידא ורואה בחינוך והשתלבות טובה כמפתח לצמצום פערים ונדמה לי שהיא הגישה הרווחת בקרב בוגרי אייסף אבל אינני בטוח בכך. מכל מקום, הנטיות הללו לא בהכרח מוציאות האחת את השנייה. כחבר עמותה, אני רואה את מטרת הקרן בראש ובראשונה לקדם את הדור הבא של סטודנטים משכבות מוחלשות ולפתח אצלם מודעות, רגישות ומחויבות חברתית. במדינה קטנה כמו ישראל, ליצירה של אליטה חברתית מודעת ומחויבת הצומחת מקרב שכבות מוחלשות יש משמעות רבה. אני רואה ביצירה של רשת חברתית של בוגרים הממוקמים בעמדות מפתח בתחומי עשייה שונים תרומה משמעותית של הקרן לחברה בישראל.

מאקאמה וסונטה יצחק חפוטה (חופי)

יצחק חפוטה (חופי), דוקטורנט בחוג לחינוך בירושלים (ששיריו מתפרסמים כאן, בימים אלו הוא מוציא לאור ספר שירה כרי עטו בהוצאת אקדמון "דודי צפנתי לך" חבר בקרן אייסף.

סונטת זה"ב ומקאמה

לציון שלשים שנות עשייה חברתית לקרן אייסף

סונטת זה"ב

מן הלב הפועם בך שלחת שביל רחב,
אל קצות ארץ עובר, מעודד ומעורר
קהל מאמינים, לך לשיר סונטת זה"ב.

משלשים שנות פריחה בגנים ובחצרות
צצות צפורים לפות, דואות, מזמרות
מתוך עצי האמונה שנטעת באנשים
בחנוך, השכל ותבונה, בחדות מעשים.

וכוכבים ממסלותם בערך בהלם נפגשים
להעיר נרדמים משינה במאור פנסים,
למתוח באגיות הפוטנציאל מפגשים
שרוח אדם גם תנוע תכונן דרכו להגשים.

והיום את מפעימה עם זולת ועולה שנקלט
לעשות נפשות, בזכותך עתיד אקדמי נפרש
וכל זאת את עושה שלא על מנת לקבל פרס.

שביל מקאמה לאייסוף

כי מן הלב הפועם בך יוצא שביל מקאמה-- רחב,
מתנגן בארצנו כנעימה, מעורר כאויר לנשימה,
ונפש כי תקשיב לו תיטב, משירת זה"ב תערב.

ולא מזהב המדליה של ספורטאים המאמינים
את גופם ונפשם לזכות בהשגים מצוינים,
וגם לא מזהר אוסקר, דב ודקל זהב נתנים
לקולנוענים על יצירת חיים באקרנים,

אלא מזהב קרן זורחת, תפצה מדי יום לתזור,
בצעיה מתמדה בפרחב לעוד דור נדור לעזור,
מלבבות מנהלים וחברים מידי רגלים ובוגרים,
בשחר מפציע חרישית "לא כפרוש, אלא כדשא..."

באלפי יציאות מוריקות*** מאצילה כפרפת נשם,
ובגני נער עוברים, סטודנטים מתגייסים לעשות
רבים נדבקים בחדנה חברתית גלוית סוד,
שמחים בצאתם ונשים בבוואם לנסות.

ואם יש פה בינינו שואל, מה פשר הלב הצוהל?
מה רז הפנים הפקוחות, מעניקות בעינים שמחות?
בל פנה כאן שמאלה-ימינה, רק יישיר מבט... לנינה!
"רבות נשים עשו חיל" ואת בנתינה עלית "על כלנה"
מעין מים חיים זרימתך מפכה, מלאה פרמון ומזכה!
עם חבר נאמנים ונדבנים שגיסת מחול ומן הארץ,
מנהיגה מהפכה חברתית אמתית במלוא און ומרץ.

ואם לתקור לעמקו של עגון, איש בינינו שואל,
יגש אל פרופ' מנשרי, הי"ר היוצא של הועד הפועל,
שתרם רוב שנים, ויקבל הסבר למדני, רב פנים,
או ישאל לציון המגפ"ל לארגון היוצא מן הכלל.

אבל צריך גם לתת לדברי השיחה הזאת דרור,
כי חדות מעשה הנה סוד מפגש קרני אור:
בין קרן שמש יוצאת מדי יום משמי תכלת
עם קרן אייסף עולה מן הארץ בתוחלת.

*סונטת זה"ב בימי הביניים היתה שיר אהבה בעל 14 שורות (זה"ב = 14 בגימטריה)

** מקאמה שפירושה בערבית סיפור אסיפת שבת (בדומה לשבת אייסף), היא יצירה שירת-סיפורית מגוונת, הנהוגה בשירה הערבית בימי הביניים

***מתוך השיר "לא כפרוש"/יהודה עמיחי